

Ülésnap	Napirend	Felszólaló
2006. október 18. (Naplósám: 23.)	Az Állami Számvevőszék 2005. évi tevékenységéről szóló jelentés, valamint az Állami Számvevőszék 2005. évi tevékenységéről szóló jelentés elfogadásáról országgyűlési határozati javaslat együttes általános vitája	Dr. Kovács Árpád elnök (expozé és vitát követő vá- lasz)

DR. KOVÁCS ÁRPÁD, az Állami Számvevőszék elnöke:

„Tisztelt Ház! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Professor Úr! Kedves Kollégám! Kérem, engedjék meg, hogy gondolataimmal kapcsolódjak Katona Tamás úr expozéjához, és az Állami Számvevőszék részéről néhány kapcsolódó gondolatot mondjak el.

A költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat országgyűlési vitája mindig alkalmat ad az államháztartás működésének átfogó jellegű, makrogazdasági összefüggésekre is figyelmet fordító áttekintésére. Különösen fontos ez a lehetőség most, amikor a közsféra és az államháztartás korszerűsítése van napirenden.

A zárszámadás tárgyalásakor már sok tekintetben előtérbe kerül a jövő évi költségvetés, rövidesen elkészül a II. nemzeti fejlesztési terv, és az aktualizált konvergenciaprogramban foglalt, felvázolt célok is csak akkor teljesülhetnek, ha egyebek mellett megteremtődik a fejlesztési és a pénzügyi tervezés összhangja.

Ebbe a folyamatba illesztve a zárszámadás vizsgálata nemcsak a közfinanszírozás szolgálata, erősítése, hanem a pénzügyi biztonság szempontjából is fontos, hiszen jogállami keretek között az egyes ember pénzügyi biztonsága az alapvető állampolgári jogok körébe tartozó olyan körülmény, amelynek alapján az állampolgároknak joguk van azt is megtudni, hogy mire és hogyan használták fel az államháztartásban befizetett adóforintjaikat.

Ennek az alkotmányos biztosítékeként jött létre a rendszerváltás előkészítéseként a legfőbb állami pénzügyi ellenőrző szervezet, az Állami Számvevőszék. Amikor a zárszámadás kapcsán véleményt mondunk a számokról, akkor az Állami Számvevőszék és az általa végzett pénzügyi ellenőrzés ebben a formájában, stabilizációs eszközként ilyen szerepben érvényesül.

A zárszámadás vizsgálata éppúgy, mint minden számvevőszéki ellenőrzés, elsősorban a múlt, s részben a jelenre összpontosul, de értékelési, következtetési

és ajánlásai mindig a jövőnek szólnak. Tény, az ÁSZ eddigi zárszámadási ellenőrzései kapcsán megfogalmazott javaslatai az éves költségvetésekben nem tükröződtek az elvárható mértékben.

Az elmúlt évben végrehajtott költségvetés esetében sem volt ez másképpen. A körülményeket tudjuk, a korlátokat is, mégis szóvá kell tenni. Meggyőződésem, és ebben egyetértésünk van a Pénzügyminisztériummal, a költségvetési gyakorlat megújítása elodázhatatlan. A jelenlegi körülmények között fokozottan igaz, hogy a zárszámadás ellenőrzése nem pusztán visszatekintő, alapos szabályszerűségi kontroll, hanem jó néhány tanulsággal is szolgál a nemzetgazdaság fejlődését megalapozó munkához.

Szeretném jelezni, hogy nem bocsátkozom részletekbe, azok ugyanis megtalálhatók a jelentésekben. A gazdasági folyamatok jobb követhetősége s az önkormányzatok munkájának elősegítése érdekében tudatosan törekszünk arra, hogy amennyire azt törvényjavaslat prezentációja lehetővé teszi, a zárszámadási jelentésünket mindinkább sztenderdizált módon, az évenkénti összehasonlítást lehetővé tevő szerkezetben adjuk közre.

Az Országgyűlés plenáris ülése adta lehetőséggel élve, tisztelt képviselő hölgyek, urak, néhány fontos megállapításunkra, következtetésünkre szeretném felhívni szíves figyelmüket. Az Állami Számvevőszék - feladataiból és felhatalmazásából adódóan - az államháztartási folyamatok mozgásirányaira, valamint a költségvetési tervezés, végrehajtás és beszámolás tényeire és összefüggéseire s egyes előirányzatok megalapozottságának kérdőjeleire, kockázataira mutat rá, amikor évről évre jelzi a tipikussá vált attitűdöt, a kiadások alultervezését és a bevételek túlbecsülését.

Ilyen összefüggésben a korábbi évek és a 2005. év ellenőrzései is megerősítik, hogy 2005 az államháztartás egyensúlyi feszültségeinek kiküszöbölése és a működési mechanizmus modernizálása szempontjából lényegében még - reményeim szerint még - a helyben járás esztendeje volt. Az egyensúlyi problémák és makrogazdasági hatásaik 2006 eddig eltelt időszakában is érvényesültek.

Emlékeztetem a tisztelt képviselő hölgyeket és urakat arra, hogy a 2005. évi költségvetési véleményünkben jeleztük: az államháztartás 2005. évre tervezett hiányának kézben tartása különböző kockázatokat hordoz. A főbb adóbevételi előirányzatok teljesítését magas, illetve közepes kockázatúnak minősítettük; felhívtuk a figyelmet a társadalombiztosítási alapok kiadási előirányzatainak alultervezésére is. Tényként igazolódott mindez.

Az elmúlt évben a központi költségvetés hiánya túlnyomó részben a társadalombiztosításnak - garanciális hozzájárulás címén - átadott pénzből származik.

A kormány a 2005. évi zárszámadási törvényjavaslatban a 2002. évre visszamenőleg bemutatta a teljes kormányzati szektornak az uniós tagsággal együtt járó maastrichti számítás - eredményszemléletű számbavétel, pénzügyi tranzakciók, szervezeti kör eltérése és egyéb korrekciók - szerinti hiányát, amelyet az Európai Unió nyilvánosságra is hoz.

A tagállamok belső költségvetésének rendszere, összeállításának és prezentációjának ügye kívül esik az uniós szabályok hatókörén. Így az államháztartási törvény jelenlegi szabályozásának megfelelően az éves költségvetési törvényjavaslatok 1. §-ában az Országgyűlés egy más pénzforgalmi szemléletben realizált bevételeket, kiadásokat és hiányt emelhet törvényerőre.

A 2002-2005. évi idősort figyelembe véve a GDP-arányos pénzforgalmi hiány a legmagasabb 2002-ben volt, 9,9 százalék, ami a maastrichti elszámolási rendszer szerint 9,1 százalékot jelentett. Ezt követően - a 2004. év kivételével, amikor a pénzforgalmi és a maastrichti számítás szerinti GDP-arányos hiány minimális, 0,1 százalékos különbséget mutatott - a 2003. és a 2005. években a pénzforgalmi és a maastrichti hiány lényegesen növekvő mértékben tért el egymástól: 2003-ban 5,9, illetve 7,3 százalék, 2005-ben pedig 4,9, illetve 7,6 százalék volt.

Az eltérés szempontjából így különösen figyelemre méltó a 2005. évi pénzforgalmi és maastrichti hiány alakulása mind a tárgyévi előirányzathoz, mind pedig az előző évek kiadási tendenciájához viszonyítva. Ennek egyik oka, hogy az elmúlt év végén pénzforgalmilag realizált, rendkívüli és egyszeri, a Budapest Airport Rt. értékesítéséhez kapcsolódó 400 milliárd forintos vagyonhasznosítási bevétel a pénzforgalmi hiányt csökkentette - erről államtitkár úr pontosan beszámolt -, míg a maastrichti követelményeknek való elszámolás metódusa szempontjából azt nem lehetett figyelembe venni. A másik ok pedig a Nemzeti Autópálya Részvénytársaság korábbi években felvett 134 milliárd forintos hitelállományának elszámolásával volt összefüggésben.

Az elmúlt négy évben az államháztartás pénzforgalmi és maastrichti hiánya is lényegesen meghaladta a tervezettet. A 2002. és 2003. évi kedvezőtlen pénzügyi folyamatok ellenére is a költségvetési törvényjavaslatban a 2004. és 2005. évre 3,8, illetve 4,7 százalékos maastrichti GDP-arányos hiánnyal számoltak.

Az elmúlt évek pénzügyi folyamataiból egyértelműen látszik, hogy nem az elszámolási módok közötti különbség a probléma gyökere, hanem az évről évre halmozódó gondok felszínre törése. Míg az összes bevételek 2002-2005 között szinte változatlanok, addig a rendszeres társadalmi juttatások GDP-hez viszonyított arányának folyamatos emelkedése tapasztalható, miközben a felhalmozási kiadások aránya 2003-tól kezdődően változatlan maradt.

Tény, hogy a költségvetésben évről évre biztosított forrásokat az Országgyűlés által meghatározott fontos és jó célokra használjuk. De a 2005. évi pénzforgalmi adatok alakulása ráirányítja a figyelmet arra, hogy szükséges az állam vállalkozói és kincstári vagyona kezelésének újragondolása, az uniós és honi elszámolások közelítése. Szeretném jelezni, hogy a Pénzügyminisztériummal az erre irányuló munkát, a kölcsönös közelítést, a segítséget a jó kollegialitás jegyében folytatjuk és megkezdjük. A közeli napokban az államtitkár úrral is folytatjuk erről a megbeszéléseket.

Az elmúlt évi hiány kapcsán egyszeri kedvező tényezőkről szóltam, a központi költségvetés kiadási oldalán ugyanis az egyensúlyi helyzet tartós javulását előmozdító struktúraváltozás 2005-ben sem következett be. Azért sem történhetett

meg, mert az ezt megalapozó reformstratégia és a megvalósítás levezényléséhez szükséges konkrét program még nem állt rendelkezésre. Ezért kellett szembesülni ellenőrzésünknek azzal, hogy gyakorlatilag változatlan maradt a nagy közösségi ellátó-, elosztórendszerek szerkezete is, ebből adódóan nem változott a többéves trend, ami a rendszerek kiadásainak folyamatos növekedésében jut kifejezésre. A bevételek a kiadások expanziójával nem voltak és a rendszerbeni változás hiányában nem is lehettek összhangban.

Mindez ismételten ráirányítja a figyelmet a társadalombiztosítás főbb ellentmondásaira, mindenekelőtt az önfenntartó képesség hiányára, a kötelező egészségbiztosítás tartalmi kérdőjeleire, az ellátórendszer strukturális feszültségeire. Az Egészségbiztosítási Alap folyamatosan növekvő hiányára, valamint annak okaira és következményeire - szeretném jelezni - évek óta figyelmeztetünk. A kedvezőtlen pénzügyi helyzetet okozó tényezők elsősorban a forráskivonással járó intézkedések, a járulékfizetői kör szűkülése, a járulékfizetéssel nem fedezett ellátások növekvő igénybevétele, s egyes ellátási kiadások aránytalan bővülése körében található meg.

Más kérdés, hogy ezek mögött mélyebben fekvő demográfiai, foglalkoztatási és más, olyan emberi feszültségek is meghúzódtak, amelyeket tolerálni kell. Utóbbiak természetesen abban is közrejátszanak, hogy a nyugdíjrendszernek a fejlett országok szinte mindegyikében erőteljesen felszínre kerülő, sokrétű veszélyforrást hordozó feszültségei, kedvezőtlen perspektívái minket sem kerülhetnek el. Ennek folytán bonyolult és sürgető értékválasztási dilemmákkal találjuk magunkat szemben.

Nem kétséges, hogy a társadalombiztosítás jelenlegi és különösen a jövőben várható problémáinak megnyugtató rendezése korántsem pusztán a költségvetési tervezés és a működési mechanizmus körében megoldandó feladat. Ennek felismeréséről tanúskodik a középtávú gazdaság- és pénzügypolitika irányvonalaát meghatározó konvergenciaprogram is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ellenőrzéseink visszatérően vetik fel az állami vagyongazdálkodás megoldatlan problémáit. Évek óta kifogásoljuk, hogy nem sikerült teljes körű állami vagyonfelmérést végezni és hiteles vagyonleltárt kialakítani. Nem eléggé következetesen érvényesülnek a verseny és az átláthatóság szempontjai a privatizációs bevételek felhasználása s annak szabályozása terén, pedig a legelőremutatóbb kezdeményezéseknek is csak akkor van hitelük, ha azok korrekt elszámolásokra, hiteles adatokra épülnek.

Most, amikor a gazdaság működési hatékonyságának növelését szolgáló tartalékokat és új lehetőségeket keresünk, különösen szembetűnő, hogy továbbra is hiányzik az állami vagyongazdálkodás szervezeti átalakításának koncepciója. Nagyon reméljük - az Állami Számvevőszéknek ebben ellenőrzési feladatai vannak -, hogy erre még ez évben sor kerül. A vagyongazdálkodás új alapokra helyezését egy egységes, korszerű vagyontörvény megalkotása is előmozdítaná, amit kiegészíthetne jól átgondolt, integrált információs háttérrel és szakapparátussal rendelkező döntési és pénzügyi mechanizmus kiépítése. Korábbi ez irányú

javaslatát az Állami Számvevőszék az állami vagyonkezelő szervezet zárszámadáshoz is kapcsolódó, nemrég lezárult ellenőrzését követően megismételte.

A fegyelmezett és felelős gazdálkodás, a gazdasági tisztánlátás és nem utolsósorban a külföldi partnerek, a nemzetközi megítélés szempontjából is fontos a magyar költségvetés és az arról szóló beszámoló megbízhatósága és hitelessége. Ennek megítélésére és tanúsítására fejlesztette ki az Állami Számvevőszék a brit partnerszervezetének ez irányú gyakorlatára támaszkodva a zárszámadási ellenőrzés úgynevezett financial audit típusú módszerét. Az ellenőrzés a belső kontrollrendszereknek azokat az elemeit is értékeli, amelyektől a számviteli nyilvántartások pontossága és teljessége, a beszámolókra vonatkozó követelmények érvényesítése, valamint a vagyon és a források védelme függ.

Az Állami Számvevőszék és a tárcák által elvégzett megbízhatósági ellenőrzések a 2005. évi bevételi és kiadási főösszeg mintegy 80 százalékát fedték le. Sajnos, az auditált 41 intézményi beszámolóból csak 18 kapott úgynevezett tiszta elfogadó minősítést - ez az igazgatási adatok megbízhatóságára vonatkozik, bár ezek az elmúlt évre vonatkoznak -, és a tárcák vonatkozásában is számos bírálatot kellett tennünk. Köszönettel vettük azokat a lépéseket, amelyek ezeknek a hibáknak a korrekciójára irányulnak.

Meg kell azonban itt, az Országgyűlés előtt jegyezni - miközben arról is szólnunk kell, hogy a helyi önkormányzatoknak az állami hozzájárulással és támogatással kapcsolatos beszámolója megbízható és valós képet mutatott -, hogy az irányítási struktúra többszöri változása közrejátszik abban, hogy a fejezeti kezelésű előirányzatokról készült beszámoló jelentések körében bár csökkent az elutasító vélemények aránya, megkétszereződött viszont a korlátozó véleményeké.

Arra gondolunk, és azt szeretnénk jelezni, hogy az intézmények és a fejezeti kezelésű előirányzatok körében szerzett, nem mindenben kedvező tapasztalatok elsősorban a belső kontrollrendszerek működésének hiányosságaira s ebből következően a mérlegadatok hibáira, valamint esetenként az előirányzatok céltól eltérő fölhasználására vezethetők vissza.

Az irányítási struktúra megismert, esetenként ismétlődő változásai a szakembergárda nagymértékű fluktuációjával járnak együtt, ami önmagában is tovább rontja, és a hibáktól mentes gazdálkodás korlátait jelzi, a beszámolás pontosságát veszélyezteti. Úgy gondoljuk, hogy egy állami szervezet hitelességéhez az is hozzátartozik, hogy átláthatóan számol el, mindenben betartja a pénzügyi szabályokat.

Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Elnök Úr! Az Állami Számvevőszék 2004. évi tevékenységének elfogadásáról szóló határozatban az Országgyűlés feladatul adta, hogy adjunk átfogó helyzetjelentést az Európai Unióból származó források, támogatások felhasználásáról, mégpedig oly módon, hogy áttekintjük az uniós forrásokkal összefüggő pénzmozgások ellenőrzését végző hazai szervezetek munkáját, és bemutatjuk tapasztalatainkat is. Ellenőrzéseink is rávilágítottak arra, és ez kedvező, hogy 2005-ben az Európai Unióból származó támogatások

és a visszatérítés összege meghaladta az Unió költségvetéséhez részünkről teljesített hozzájárulás mértékét. Így az egyenleg számunkra kedvező.

Az elmúlt évben a kormányzat több ízben módosította az uniós pénzkapcsolatokkal összefüggő szabályozást. A cél az volt, hogy a támogatások minél hamarabb, pontosan megszabott feltételekkel jussanak el a kedvezményezettekhez. Jelentős eredményként értékelhető, hogy a 2006. év végéig terjedő költségvetési időszakra jóváhagyott kohéziós alap támogatási keretét sikerült 2005-ben teljes mértékben lekötöni.

Az európai források racionális hasznosítása érdekében sok a teendő, de a lehetőség is. Ezek egyikeként az ellenőrző szervezetek egybehangzóan ajánlják a pályázati rendszer gördülékenyebbé tételéhez, a pályázatok benyújtásától a szerződéskötésig terjedő átfutási idő igénymérsékléséhez szükséges feltételek megteremtését. Összehangolt lépéseket igényel az uniós források felhasználása ellenőrzési rendszerében meglévő átfedések, párhuzamosságok kiszűrése is. Az ehhez vezető utat a rendszeresített sztenderdeken alapuló ellenőrzési rend kiépítése jelenti.

Tisztelt Ház! Hölgyeim és Uraim! Az Állami Számvevőszék minden évben következetesen érvel amellett, hogy mennyire sürgős és fontos lenne a zárszámadási dokumentum tartalmi és formai követelményeit teljeskörűen meghatározni. Ez adhat ugyanis megfelelő alapot ahhoz, hogy az információtartalom összehasonlítható elemzésére is támaszkodva a több éven átívelő folyamatok követhetőek és jövőre vonatkozó döntés-előkészítéshez is érdemben hasznosíthatóak lehessenek.

Zárszámadási ellenőrzésünk alapján a kormánynak, a pénzügyminiszternek, valamint más minisztereknek címezve különböző súlyú és természetű teendőkre vonatkozóan egyúttal összesen 81 javaslatot tettünk. Ezek sorában olyan, az elmúlt években már több ízben felvetett, átfogó jellegű javaslat is megtalálható, amiben felkérjük a pénzügyminisztert a költségvetési, valamint a zárszámadási törvényjavaslat kötelezően bemutatandó mérlegeire és kimutatásaira vonatkozó törvényi előírások aktualizálására. Ugyancsak a pénzügyi kormányzat vezetőinek címzett, alapvető folyamatokat érintő javaslat, hogy gondoskodjon az Európai Unióval való elszámolások részletesebb bemutatásáról, ami elősegíti a kapcsolatrendszert, valamint az átláthatóság erősítését.

Bár a képviselő hölgyek és urak előtt jól ismert, mégis hangsúlyoznom kell, hogy az alkotmányos jogállásunkból adódóan a kormány gazdaságpolitikájának, fiskális politikájának és a megvalósításukat előmozdítani hivatott intézkedéseknek a szakmapolitikai elemzése kívül esik az Állami Számvevőszék hatáskörén. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne tennénk meg minden tőlünk telhetően az Országgyűlés, valamint a kormányzat tevékenységének segítésére. Az ilyen típusú véleményezés és szakmai értékelés megfelel a nemzetközi számvevőszéki gyakorlatban mindinkább előtérbe kerülő irányzatoknak, az úgynevezett tanácsadó tevékenységnek.

A konvergenciaprogram véleményezése során alapvető rendezőelvként juttattuk érvényre, hogy fő feladatunk az állam, az államháztartás hatékony működésének, a közpénzfelhasználás átláthatóságának elősegítése. Ez egyébként a 2006 és 2010 között érvényes számvevőszéki stratégiának is meghatározó része.

A véleményezés menetében nem a stabilizációs lépésekre helyeztük a súlyt; a kiigazítást, a stabilitást tényként, a programindítás reális alapjaként kezeltük. Figyelmünket a strukturális intézményátalakítások reformintézkedéseinek megalapozására összpontosítottuk. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a kiindulási alapok a magyar gazdaság és az államháztartás realitását tükrözik. Az egyes szakmai rész kérdések véleményezéséhez hozzárendeltük a tematikusan odaillesztendő ellenőrzéseink főbb következtetéseit, ilyen módon, ha szabad ezt mondanom, ellenőrzési tapasztalatainkkal hitelesítve mutattunk rá több más tény és összefüggés mellett arra, hogy az új egyensúly megteremtésében az állami pénzek nem kellően átgondolt felhasználásának megszüntetése kétségkívül fontos, ám a kiadások csökkentése nem cél, hanem eszköz. A kiadások mérséklésének szükséges velejárója, voltaképpen feltétele az állami feladatellátás tartalmának, terjedelmének, hozzáférési lehetőségeinek és szervezeti kereteinek felülvizsgálata, nem kevésbé a feladatellátás teljesítménykövetelményének meghatározása.

Tisztelt Országgyűlés! Ellenőrzéseink, külföldi partnerszerveink, nem különben a makrogazdasági elemzések, a nemzetközi gazdasági, pénzügyi szervezetek és a hitelminősítők egybehangzóan állapítják meg, a kiszámíthatóság, az átláthatóság és az elszámoltathatóság intézményes biztosítékai megkerülhetetlen előfeltételét képezik a gazdasági felzárkózásnak, az ahhoz szükséges reformoknak és így a konvergenciaprogram valóra váltásának is. Ezeknek az a fontos előfeltétele, hogy a közpolitikai területeket szabályozó szakmai törvények reálisan számoljanak a szükséges pénzügyi feltételekkel. A számvevőszéki tapasztalatok is megerősítik, hogy az államháztartás arra alkalmas területein, például az európai forrásokból finanszírozott fejlesztési projektek esetében, már csak az abszorpciók képesség erősítésének érdekében is, célszerű a feladat-, illetve a programalapú költségvetés alkalmazása. Ez, adott esetben többéves kitekintésre, előregondolkodásra is készítve, feltételezi és igényli a tervek, projektek pénzügyi és szabályozási hatásainak előrejelzése mellett a gazdaságra, sőt a társadalomra gyakorolt hatásokat tartalmazó tanulmányok összeállítását, érdemi hasznosítását.

Meg kell jegyeznem, a programalapú költségvetés ily módon a költségvetési fegyelem megszilárdításában is fontos szerepet tölthet be. A fenntarthatóságot, végső soron a költségvetési biztonságot szolgálja a megfelelő eljárásokat, kereteket, korlátokat alkalmazó, úgynevezett szabályalapú költségvetési keretrendszer. Ez természetesen nem csodaszer, kérélt pénzügypolitikára és stratégiára támaszkodva azonban a nemzetközi tapasztalatok szerint hozzájárul az egyensúlyi feszültségek fokozatos oldásához, és kiváltó okai kiküszöbölésének feltételeit is javítja. Közvetlen szakmai élményként említem, hogy ezt támasztották alá a Magyar Nemzeti Bank, a Pénzügyminisztérium és az Állami Számvevőszék nyár elején tartott, nemzetközi részvételű költségvetési konferenciájának tanulságai

is. Ezeket az Országgyűlés bátorítása és határozata alapján a tanácsadó tevékenységünk keretében gondozott Pénzügyi Szemle is ismertetni fogja, a legújabb számát a jövő heti országgyűlési üléseken terítik, a tisztelt képviselő hölgyek és urak megkaphatják. Örülök annak, hogy országgyűlési képviselők is írnak benne.

Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Elnök Úr! Mivel is zárhatnám hozzászólásomat, ha nem azzal, hogy ismételten szíves figyelmükbe ajánlom, a zárszámadás ellenőrzése nemcsak a tegnapi, hanem a holnapra nézve is tanulságos.

Zárszámadási ellenőrzésünk is megerősíti, hogy az államháztartás makrogazdasági folyamatai változásokat is igényelnek. Mint említettem, nagyon intenzív a kapcsolatunk brit kollégáinkkal, az ő jelmondatuk: "Helping the nation spend wisely." Valahogy úgy ültetném át magyarra: segíteni a nemzetet, hogy okosan, ésszerűen költson, használja fel a pénzt.

Nem hiszem, hogy csak az Egyesült Királyságban van így. A mi fő stratégiai célunk is ehhez mérhető: az államháztartás biztonságos, kiegyensúlyozott, hatékony működésének szolgálata és fejlesztésének támogatása, a közpénzügyi folyamatok átláthatóságának, a közpénzekkel és a közvagyonnal való gazdálkodás elszámoltathatóságának erősítése. Ennek jegyében végezzük zárszámadási ellenőrzésünket, ennek jegyében állítottuk össze éves jelentésünket, tudatosan vállalva, hogy esetenként talán azt mondják, túl szigorúak voltunk. Úgy gondolom azonban, hogy számunkra csak egy mérce van: az önök döntései, a törvények, az Országgyűlés határozatai.

Kérem, hogy az előzőekben kifejtett néhány fontosabb ellenőrzési tapasztalatainkra is tekintettel hozzanak felelős döntést a zárszámadási törvényjavaslatról.

Megköszönöm megtisztelő figyelmüket, szeretném megköszönni a Pénzügyminisztériumnak a bennünket támogató rendkívül korrekt, emberi munkáját.

Köszönöm szépen."

(a vitát követően, zárszó)

DR. KOVÁCS ÁRPÁD, az Állami Számvevőszék elnöke:

„Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Mindenekelőtt szeretném azt mondani, hogy nagyon mély alázattal és tisztelettel köszönöm meg önöknek az irántunk való jóindulatot. Minden embernek - még egy ÁSZ-elnök is talán bizonyos határok között ember - nagyon fontos, ha néha azt mondják neki, hogy valamit jól csinál. Arra inspirálja ez a gyakorlat, ez a jóindulat, amit az Országgyűlés részéről tapasztalunk, kollégáimat, magamat is, hogy tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy önök a politikai döntéseket minél erőteljesebb szakmai bázison, minél árnyaltabban hozzák meg. Tudomásul kell venni, hogy a magyar jogrendszerben, a magyar alkotmányos felépítésben az ÁSZ-nak ez a fajta szerepe nem kikényszerítő szerep, hanem az önök bölcsességének a segítése, és ha a parlament meghallgatja, és

azt mondja, hogy mégis máshogy dönt, akkor legalább egy alternatíva elhangzott, és nem vakon születik meg a döntés, és ennek megfelelően működik a gyakorlat.

Ha ezt a rendszert tovább tudjuk folytatni, és elfogadják tőlünk ezt a fajta megközelítést is, meggyőződésem, hogy akkor talán tudunk segíteni, és tudjuk szolgálni az országot, a közügyeket, az állampolgárok biztonságát. Nekem mély meggyőződésem, hogy az alkotmányos alapjogok közé az is beletartozik, hogy egy ember pénzügyi szempontból is nyugodtan le tudja élni az életét, és ne csak a terrorcselekményekkel, tragédiákkal és másokkal szemben legyen alkotmányos védelme, hanem a pénzügyek tekintetében is kapja meg attól az országtól, ahol él, az alkotmányos védelmet, amit neki meg kell kapnia. Ha ebbe az irányba el tudunk mozdulni, és ebben tudunk segíteni, az nagyon nagy dolog lenne.

Van néhány olyan apróság, nem leszek hosszú, amire szeretnék reagálni, mert talán fontos. Úgy gondolom, hogy itt egy nagyon érdekes gazdasági vita zajlott le a foglalkoztatásról és az adók világáról. Szeretném jelezni, mi úgy gondoljuk, hogy a konvergenciaprogramról tett véleményünkben is a jövő kulcsa, hogy tudunk-e Magyarországon egy jelentősebb, intenzívebb foglalkoztatást teremteni. A foglalkoztatás erősítése nélkül nem tudunk előrehaladni, nem tudunk versenyképesek lenni. Ezzel kapcsolatban két szakmai megjegyzés volna. Az egyik a felsőoktatáshoz is kapcsolódik. Végig kell gondolni, mert elképesztő, és elképzelhető-e egy országban, hogy a pályára kerülő emberek kétharmada diplomás, egyharmada pedig szakmunkás.

Nem lehet fönntartani ezt az arányt hosszabb távon.

A másik, amit szeretnék megjegyezni az adók sávjával kapcsolatban, hogy az adók zöme személyi jellegű, illetve fogyasztási típusú adó, ezekből vannak a jelentős bevételek. A társasági adó, amit a vállalkozók fizetnek, hagyományosan az egyik legkisebb adónem, az valahol 400-500 milliárd között mozog, és tény, nem szabad ezt sem elhallgatni, a vállalkozások állami támogatásként és különböző formákban az általuk befizetett adónál ebben a formában nagyobb állami támogatást kapnak. Tehát ez is egy érdekes ellentmondása ennek, ami azt jelenti, hogy az egész adópolitikát kell átgondolni az elkövetkező időszakban, mert nem tudunk enélkül továbbmenni.

Ugyanez vonatkozik a PPP-programnak a magántőke világára. Abban az esetben, ha a magántőke nem hoz pénzt, hanem ő a részvételét úgy képzei el, hogy az állam kifizeti a saját részesedését - ami egyben egyébként az eddigi ilyen jellegű állami-magántőke vállalkozások sorsát jelentette, legtöbbször állami tehervállalássá alakult a beígért magánpénz is -, tehát nem addicionális forrást jelent, akkor lényegileg ebben a tekintetben nem jutunk előre. Az Állami Számvevőszéknek nincs ellenére a magántőke és az állami tőke együttműködésének a segítése, de akkor ez egy valódi partnership legyen, egy valódi együttműködés, amelyben egyenlő felek egyenlő tehervállalással, egyenlő kockázatviseléssel tudnak előrehaladni. Én mélyen egyetértek Fónagy képviselő úrnak a Pénzügyi

Szemlében lévő - ami itt a folyosón most föltornozva megtalálható - és másik oldalon szereplő képviselők gondolatával is, hogy itt érdemes volna egy olyan állami garanciarendszert megteremteni, hogy ez egy valóban kiegyensúlyozott kapcsolatrendszer legyen.

Nem akarom elkerülni a számvevőszéki bizottsággal kapcsolatos megjegyzéseket. Mindnyájunknak van nosztalgiája, rendkívül korrekt, jó beszélgetések voltak a számvevőszéki bizottságban, élményszerű volt néhány filozofikus megjegyzését is Tölgyessy képviselő úrnak vagy másnak tapasztalni. Én úgy gondolom, hogy az az ország szuverén döntése, hogy milyen jellegű struktúrában óhajtja ezt megoldani. Reménykedem abban - a többi bizottság, a gazdasági bizottság, a költségvetési bizottság, a foglalkoztatási bizottság és a mai vita is, hiszen többen bizottsági előadók is hozzászóltak, ezt jelzi -, hogy a figyelem az Állami Számvevőszék munkája iránt megvan. Nagyon remélem azt is, hogy az az emberi szó, ami a jelentéseinkkel kapcsolatban kialakult a korábbi években - hiszen itt a képviselő urak számára is talán fontos volt, hogy szakmai beszélgetéseket tudtunk folytatni -, meg fog maradni.

Mi konzekvens küzdelmet folytatunk azért, hogy legyen jobb, de nincsenek illúzióim - és ez a vége, amit szeretnék mondani -; az Állami Számvevőszék pontosan tudja, hogy mindig fognak jönni új problémák, ha valamit megoldunk. Ettől én egy másodpercig sem leszek kétségbeesve, ez a dolgunk, csináljuk; ha az önök munkájában új probléma jelentkezik, akkor nekünk új feladatunk fog jelentkezni.

Annyit szeretnék még végezetül mondani - és ez a számok és a következtetések ügye -, nagyon érdekes az a gondolat, hogy ugyanazokból a számokból más következtetéseket vonunk le beállítottságunknál és más összefüggéseknél fogva. Én ennek a mértékét és a kockázatát szeretném jelezni. Ha ezek nagyon szélesen eltérnek, hogy ugyanazokból a számsorokból más következtetéseket vonunk le, és ezek az indíttatások nagyon erőteljesen divergálnak, akkor bizony nehéz helyzetünk van ezeket az ügyeket érintően.

Nagyon szépen köszönöm a figyelmet. Hozzá kell tennem, hogy bocsánatot szeretnék kérni Tállai képviselő úrtól, mert amikor beszélt, akkor nem tudtam figyelni; a miniszter úr éppen az Ökotámmal kapcsolatos pénzügyminisztériumi döntésről tájékoztatott, hogy a program segítségével hogyan tudunk előrehaladni, és hogyan tudjuk benyújtani azokat a módosító indítványokat, amiket szükséges.

Köszönöm szépen. *(Taps.)*”